

Complexnummer: 515564

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

H. Caecilia

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

515565, 515566

Woonplaats

Rietmolen

Gemeente

Berkelland

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Past. C.M. van Everdingenstraat 34, 7165 AK Rietmolen

Complexomschrijving

Inleiding

COMPLEX H.CAECILIA', gebouwd in 1931-32 naar ontwerp van de architect CLEMENS HARDEMAN uit Oldenzaal, bestaat uit een R.K. KERK van het type centraalbouw/ axiaalbouw met aangrenzende PASTORIE. In 1932 was de kerk gereed, waarna vervolgens in 1933 de inwijding plaatsvond.

Onder rijksbescherming vallen:

1. De r.-k. kerk

2. De pastorie Na een geldinzamelingsactie kregen de aannemers BROK en KERKHOF uit Enter in 1931 de opdracht het ontwerp van architect Hardeman uit te voeren ter vervanging van de te kleine waterstaatskerk uit 1835 van de architect Dibbets. De bouw van de gewelven werd uitbesteed aan de firma KOENDERS uit Enschede. De firma INTERCODAM uit Amsterdam leverde de glas-in-loodramen en de tegels voor de bekleding van vloeren en muren voor zowel de kerk als de pastorie. Na voltooiing heeft de waterstaatskerk nog tot 1933 naast het oude complex gestaan. In 1965 heeft het architectenbureau Sluymer in opdracht van het kerkbestuur één zijaltaar weggehaald en het middenaltaar naar voren geplaatst. Voor het overige verkeert het complex nog in originele staat.

Het vrijstaande complex is gelegen op een aantal meters afstand, aan de westzijde van de Pastoor C.M. van Everdingenstraat, in de bebouwde kom van Rietmolen in de gemeente Neede. De kerk is oost-west georiënteerd

met het koor gericht op het westen. De pastorie, gelegen ten zuiden van de kerk, is met behulp van een tussenlid met de kerk verbonden. Aan de westzijde van de kerk bevindt zich de begraafplaats met voornamelijk zerken van na 1960. De nieuwe begraafplaats valt, evenals de oude begraafplaats aan de oostzijde van de Pastoor C.M. van Everdingenstraat, niet onder de bescherming.

Waardering

COMPLEX H.Caecilia' bestaande uit een R.K. KERK met PASTORIE naar ontwerp van de architect C. HARDEMAN gebouwd in 1931-32 te Rietmolen in traditionele stijl met Amsterdamse School invloeden.

- Van architectuurhistorische waarde vanwege het bijzonder gaaf bewaard ensemble van zowel het ex- als interieur van kerk en pastorie van een zorgvuldig uitgevoerd ontwerp van de architect C. Hardeman. De traditionele architectuur blijkt uit de toepassing van enorme overspanningen, bestaande uit bakstenen gewelven, decoratieve toepassing van verschillende soorten en kleuren baksteen. De amsterdamse school komt tot uiting in het verticaal schoon metselwerk, het houtsnijwerk en de vormgeving van de glas-in-loodramen.
- Van stedenbouwkundige waarde als gaaf bewaard gebleven katholiek complex bestaande uit een r.-k. kerk en pastorie gelegen in een kleine kern.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de veelvuldige symboliek die is toegepast door middel van figuratieve afbeeldingen in de glas-in-loodramen en tegeltableau's vervaardigd door Intercodam, gefinancierd door de parochianen.

Monumentnummer*: 515565

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 april 2000
Kadaster deel/nr: 18566/43

*Monumentnaam***

H. Caecilia

Complexnummer

515564

Complexnaam

H. Caecilia

*Woonplaats**

Rietmolen

*Gemeente**

Berkelland

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Past. C.M. van
Everdingenstraat

*Nr**

34

*Toev.**

*Postcode**

7165 AK

*Woonplaats**

Rietmolen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Neede

*Sectie**

H

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1439

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

De R.K. KERK H. CAECILIA is van het type CENTRAALBOUW in combinatie met een AXIAAL georiënteerde kerk met CAMPANILE. De lengterichting van de kerk is oost-west met het koor gericht op het westen.

De kerk is opgetrokken in bruingele baksteen in kruisverband met trasraam afgesloten door een strekse rollaag. De spitsboogvensters zijn gevuld met glas-in-loodramen. De bouwdelen van de kerk worden afgesloten door zadeldaken, schilddaken, een achzijdig tentdak met lantaarn ter afsluiting van de centrale koepel en een vijfzijdig schilddak ter afsluiting van het koor. Alle daken zijn gedekt met leien in maasdekking met uitzondering van de rensleien dekking van het zadeldak boven het schip.

De VOORGEVEL van de kerk bestaat uit een narthex, met links de klokkentoren en rechts de doopkapel. Centraal in de narthex bevindt zich de entree bestaande uit een dubbele rechthoekige houten deur met spitsboogvormig boogveld gevuld met glas-in-loodramen omsloten door zeven bakstenen archivolten. In de geveltop van de tuitgevel bevinden zich drie gekoppelde spitsboogvensters met glas-in-loodramen. Bovenaan de topgevel bevindt zich een band van siermetselwerk en een bakstenen tuit met tweemaal een uitspringende bakgoot als schouderstukken. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

narthex met zadeldak is als lager bouwdeel geplaatst tegen een hoger schip met identieke tuitgevel en achterliggend zadeldak. In de geveltop van deze tuitgevel bevindt zich in reliëf een bakstenen kruis.

Links van de narthex bevindt zich de klokkentoren bestaande uit vier geledingen, afgesloten door een achtzijdige spits met windvaan. De eerste geleding bestaat uit een vierzijdige bakstenen onderbouw. De entree aan de oostzijde bestaat uit een enkele rechthoekige houten deur met spitsboogvormig boogveld gevuld met glas-in-loodramen omsloten door twee archivolten afgesloten door een rollaag. In de linkerzijgevel bevindt zich een klein glas-in-lood spitsboogvenster. In de tweede geleding ontstaat door afschuining van de vierhoeken een achtzijdige toren. Op de overgang bevinden zich op de hoeken van de onderbouw kleine tweezijdige schilddakjes. De vier afgeschuinde blinde gevels worden afgewisseld door vier zijden met op drie niveaus een glas-in-lood spitsboogvenster. Op de scheiding van de tweede naar de derde geleding bevindt zich een uitspringende bakstenen sierband. Boven deze band bevindt zich in iedere zijde een spitsboogvormig galmgat met houten galmborden, afgesloten met rollaag. Eenzelfde verdikking vindt plaats op de scheiding van de derde naar de vierde geleding met blinde afgeschuinde hoeken afgewisseld door vier zijden met een smeedijzeren wijzerplaat waarop goudkleurige cijfers zijn aangebracht. Rechts van de narthex bevindt zich de doopkapel bestaande uit één bouwlaag afgedekt door een samengesteld zadel- en driezijdig schilddak. Het driebeukige schip met axiale plattegrond wordt doorbroken door een centrale achtzijdige koepel met een overspanning van negentien meter met rondom de biecht- en devotiekapellen. Onder het achtzijdig tentdak met lantaarn en achtzijdige spits bevinden zich aan weerskanten drie gevels. Tegen deze gevels bevinden zich de zijkapellen waarboven drie gekoppelde spitsboogvensters afgesloten door een band verticaal siermetselwerk. In iedere gevel van de middenkapel met aangekapt driezijdige schilddak bevindt zich een spitsboogvenster. Deze kapel wordt aan weerszijden geflankeerd door een kapel met L-vormige plattegrond afgesloten door een samengesteld dak bestaande uit een aangekapt schilddak met zadeldak. Aan de voorzijde sluit deze L aan op de toren en op de doopkapel. Aan de achterzijde wordt deze afgesloten door een samengesteld dak met bolpiron. In de gevel bevinden zich drie gekoppelde spitsboogvensters boven het trasraam. Op de nok van de drie kapellen bevindt zich een bolpiron. Aan de westzijde van de centrale koepel loopt het zadeldak door boven het schip met een vijfzijdige schilddak als afsluiting van het koor. In het zadeldak bevinden zich in iedere helling twee dakvensters met aangekapt schilddaken. De renslieendekking op het zadeldak wijkt af van de overige maasdekking.

Aan de zuidzijde van het koor bevindt zich de SACRISTIE met rechthoekige plattegrond bestaande uit een bouwlaag afgesloten door een schilddak. De sacristie is verbonden met het koor door middel van een tussenlid met plat dak. Op het tussenlid bevindt zich een hoge vierkante bakstenen schoorsteenschacht. In de gevels van de sacristie bevinden zich spitsboogvensters met aan de westzijde een dakkapel met een vierruits stolpvenster en plat dak.

In het INTERIEUR bevindt zich veelvuldig glas-in-loodramen en tegelwerk die bijdrage aan de symboliek van de kerk. In de vier grote ramen in het priesterkoor zijn uitgebeeld de H. Isidorus, de H. Jozef, de H. Maagd Maria en het Heilig Hart. Onder de ramen bevinden zich vijf tegeltableau's waarop de Geboorte van Jezus', Christus, den Kindervriend', Christus, den goeden Herder', Christus aan het kruis', Christus, den insteller van het Allerheiligste Sacrament' wordt uitgebeeld. De kleine ramen beelden de schepping, verlossing en de heiligmaking uit. In zes maal drie kleine ramen in de koepel worden de zes scheppingsdagen uitgebeeld waarbij God de Vader steeds wordt afgebeeld in het middenraam. De verlossing wordt verbeeld in het hoogaltaar. De heiligmaking door middel van weergave van de doop en de biecht in de glas-in-loodramen boven de doopkapel en biechtstoelen. In de ramen van de zijbeuken zijn de twaalf apostelen en vijf heiligen (H. Willibrordus, Bonifatius, Petrus Canisius, Franciscus Xaverius en pastoor van Ars) uitgebeeld. Tenslotte wordt de beschermheilige van de kerk en de parochie Sint

Caecilia getoond op het gebrandschilderd glas in het spitsboogvenster boven de grote toegangsdeur boven het portaal van de kerk.

Naast de bijzonder zeldzame tegeltableau's in het priesterkoor valt het doopvont op, waarvan de onderbouw bestaat uit gele, groene, blauwe en zwarte tegeltjes. Het inwendige van de kerk is uitgevoerd in rode baksteen met gele Utrechtse drielingen voor de gewelven. De centrale ruimte wordt overwelfd door een stervormig koepelgewelf waarvan de ribben rusten op consoles in siermetselwerk.

Waardering

R.K. KERK H. CAECILIA' met SACRISTIE gebouwd naar ontwerp van de architect C. HARDEMAN in 1931-32 met glas-in-loodramen en tegeltableau's van de firma INTERCODAM uit Amsterdam. De kerk is een combinatie van een axiaal schip onderbroken door centrale koepel.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een gaaf bewaard gebleven r.-k. kerk van de architect C. Hardeman in combinatie met rijke toepassing van glas-in-lood en tegelwerk door de firma Intercodam. Van architectonisch belang is de combinatie van axiaal- en centraalbouw met een zeer grote overspanning.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een complex gelegen in de bebouwde kom van Rietmolen.
- Van cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van r.-k. kerk waarbij met behulp van het architectonisch ontwerp in het interieur de ruimtewerking zodanig is dat de parochianen meer bij de liturgie betrokken konden worden. De symboliek van de glas-in-loodramen en de tegeltableau's dragen bij aan de uitbeelding van het katholicisme en zijn als zodanig van cultuurhistorische waarde.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 515566

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 april 2000
Kadaster deel/nr: 18566/43

*Monumentnaam***

H. Caecilia

Complexnummer

515564

Complexnaam

H. Caecilia

*Woonplaats**

Rietmolen

*Gemeente**

Berkelland

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Past. C.M. van
Everdingenstraat

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

7165 AK

*Woonplaats**

Rietmolen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Neede

*Sectie**

H

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1439

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

PASTORIE aan de noordzijde verbonden met de zuidzijde van de kerk door middel van een tussenlid. Het tussenlid bestaat uit één bouwlaag afgesloten door een plat dak met een hoge, vierkante, bakstenen schoorsteenschacht. In de oostgevel bevinden zich vier regelmatig verdeelde stolpramen met glas-in-loodramen in het achtruits bovenlicht met uiterst links een terug liggende houten paneeldeur in een rechthoekig portiek. Aan de bovenzijde van het portiek en de vensters bevindt zich een horizontale band bestaande uit verticaal siermetselwerk, anderhalve strek hoog. De westgevel van het tussenlid kent een onregelmatige indeling.

De pastorie met vierkante plattegrond bestaat uit twee bouwlagen en een zolder afgesloten door een tentdak gedekt met leien in maasdekking met op de nok een bakstenen schoorsteenschacht. In drie van de vier schilden bevindt zich een dakkapel met plat dak. De gevels met trasraam en een strekse rollaag, zijn opgetrokken in geelbruine baksteen in kruisverband. De gevels hebben een asymmetrische indeling met in de zuidgevel een serre en in de oostgevel een driezijdige erker, een portiek met entree met rechts van de entree een gevelsteen met daarop de tekst P.L.P./J.TH.M. Geubbels/Pastor'. De muuropeningen worden afgesloten door een rollaag van anderhalve strek hoog. Op de eerste verdieping is deze rollaag verlengd tot een horizontale band lopend over de alle gevels.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hierboven bevindt zich een brede bakgoot ondersteund door houten klossen. De vensters op de begane grond bestaan uit een enkelruits- of stolpraam met een glas-in-loodraam in de acht- of zesruits bovenlichten. Op de eerste verdieping bevinden zich zesruits stolpramen met een horizontale roedenverdeling.

Het ontwerp van de pastorie is ruim van opzet naar een traditioneel ontwerp met invloeden van de Amsterdamse school. Invloeden van Amsterdamse school zijn te herkennen in de banden van schoon verticaal siermettselwerk en in de gesloten bakstenen borstwering van de driezijdige erker.

De asymmetrische VOORGEVEL is drie vensterassen breed. Op de begane grond in de linkeras bevindt zich de driezijdige erker zonder trasraam met hoeklisenen en een rollaag ter afsluiting van de verhoogde borstwering, die dienst doet als balustrade van het balkon op de eerste verdieping. Op de eerste verdieping bevindt zich een dubbele glazen deur. In de erker bevindt zich een enkelruits raam met achtruits bovenlicht, aan weerszijden geflankeerd door een enkelruits raam met zesruits bovenlicht. Op de begane grond in de middenas bevindt zich een rechthoekig portiek met terug liggende paneeldeur met op de eerste verdieping een stolpraam. Op de begane grond in de rechteras bevindt zich een stolpraam met achtruits bovenlicht met op de eerste verdieping een stolpraam. Centraal in het dakschild bevindt zich een dakkapel met twee gekoppelde vierruits stolpramen.

Links onder in de asymmetrische LINKERZIJGEVEL bevindt zich een stolpraam met achtruits bovenlicht. Middenboven bevindt zich respectievelijk een stolpraam en een dubbele glazen deur boven de serre. De serre bestaat uit een bakstenen onderbouw waarboven enkelruits ramen met glas-in-lood zes- en achtruits bovenlichten met centraal een dubbele glazen deur met vierruits bovenlicht. De serre wordt afgesloten door een plat dak met dakoverstek op eenvoudige houten klossen.

De ACHTERGEVEL is evenals de voorgevel drie vensterassen breed. Linksboven in de linkeras bevindt zich respectievelijk een stolpraam en een klein enkelruits raam. Rechtsonder in deze as bevindt zich een stolpraam met zesruits bovenlicht. In de middenas bevindt zich op de begane grond een stolpraam met zesruits bovenlicht met op de eerste verdieping een stolpraam. Op de begane grond in de rechteras bevindt zich een dubbele glazen deur aan weerszijden geflankeerd door een enkelruits raam met vierruits bovenlicht. Op de eerste verdieping bevindt zich een samengesteld venster met centraal een zesruits stolpraam aan weerszijden geflankeerd door een drieruits draairaam. In het dakschild bevindt zich een dakkapel identiek aan die aan de voorzijde. Bijna centraal tegen de RECHTERZIJGEVEL bevindt zich het tussenlid. Grenzend aan het platte dak van het tussenlid bevinden zich drie hoge smalle vensters voor de lichtinval in het trappenhuis. In de vensters bevinden zich glas-in-loodramen waarop geloof, hoop en liefde zijn uitgebeeld. In dezelfde verticale as bevindt zich de dakkapel in het dakschild met drie gekoppelde vierruits ramen. Links van het tussenlid bevindt zich in een vensteras een stolpraam met zesruits bovenlicht op de begane grond en een stolpraam op de eerste verdieping.

De ontwerpen voor de glas-in-loodramen van de firma Intercodam uit Amsterdam in het INTERIEUR van de pastorie zijn beïnvloed door de Amsterdamse school, expressionisme met een traditionele, figuratieve weergave van geloof, hoop en liefde. Deze invloeden zijn ook zichtbaar in het houtsnijwerk van onder andere de houten trappaal met balustrade. Via een tochtportaal met glas-in-loodraam komt men in de gang. De lambrisering in de gang is volledig betegeld met zwarte en blauwe vierkante geglazuurde tegels, die overgaat in een rode tegelvloer. In de voorkamer bevindt zich een ruitvormig stucplafond.

Waardering

PASTORIE gebouwd als onderdeel van een complex in 1931-32 naar ontwerp van C. HARDEMAN.

- Van architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een pastorie met traditionele plattegrond naar ontwerp van de architect Hardeman. De architectuur van de pastorie vertoont invloeden van de Amsterdamse School in in- en exterieur.
- Van stedenbouwkundige waarde gelegen in de bebouwde kom van Rietmolen op de plek van de voormalige waterstaatskerk uit 1835 van architect Dibbets.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de symboliek die terugkomt in de architectuur, maar des te meer in de glas-in-loodramen en de tegeltafelu's afkomstig van de firma Interodam uit Amsterdam.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)